

Διαχείριση διακινδύνευσης και επικοινωνία

του Ιωάννη Χ. Σαριδάκη, Χημικού Μηχανικού, υπευθύνου του τομέα
Τυποποίησης του ΕΛΟΤ «Επιστήμες της Διοίκησης»

1 Εισαγωγή

Η διαφοροποίηση του ορισμού της διακινδύνευσης (risk) ως αρνητική ή θετική επίδραση της αβεβαιότητας στην επίτευξη των στόχων των Οργανισμών/επιχειρήσεων, στα Διεθνή πρότυπα για τη διαχείριση της διακινδύνευσης, αποτελεί μια ευκαιρία να «ξαναδούμε» την προσέγγιση στα συστήματα διαχείρισης ως συστήματα διακινδύνευσης και την επικοινωνία της διακινδύνευσης ειδικότερα για θέματα ασφάλειας των πολιτών, των καταναλωτών και των εργαζομένων.

2 Διεθνή πρότυπα για τη διαχείριση διακινδύνευσης

Η έκδοση των Διεθνών προτύπων (το 2009):

ISO/IEC Guide 73 «Διαχείριση της διακινδύνευσης – Λεξιλόγιο»

ISO 31000 «Διαχείριση της διακινδύνευσης – Αρχές και Οδηγίες» και

ISO 31010 «Διαχείριση της διακινδύνευσης – Τεχνικές αξιολόγησης της διακινδύνευσης»

περιλαμβάνει **αλλαγή του ορισμού της έννοιας «διακινδύνευση», σε σχέση με προηγούμενες εκδόσεις και αναφορά στην έννοια της αβεβαιότητας.**

Δηλαδή, η διακινδύνευση ορίζεται ως «η αρνητική ή θετική επίδραση της αβεβαιότητας στην επίτευξη των στόχων» και η αβεβαιότητα ως «κατάσταση μερικής τουλάχιστον έλλειψης πληροφόρησης και γνώσης για μελλοντικά συμβάντα, της πιθανότητας εμφάνισης και των συνεπειών τους».

Η προηγούμενη έκδοση του 2002 του ISO/IEC Guide 73 όριζε τη διακινδύνευση ως «συνάρτηση της πιθανότητας εμφάνισης ενός μελλοντικού συμβάντος και των συνεπειών του (σοβαρότητα και έκταση της επίπτωσης)/ combination of the probability of an event and its consequence».

Και από παλαιότερους ορισμούς των εννοιών «hazard» και «risk» προέκυπτε το «hazard» ως αίτιο/παράγοντας ή συνθήκη που μπορεί να προκαλέσει βλάβη και το «risk» ως συνάρτηση της βλάβης (συνδυασμός της πιθανότητας εμφάνισής της και της σοβαρότητας των συνεπειών της). Έτσι «hazard» και «risk» δηλώθηκαν ως «κίνδυνος» και «διακινδύνευση» αντίστοιχα, στον ΕΛΟΤ και στο γλωσσάρι του ΕΟQ (Ευρωπαϊκού

Οργανισμού για την Ποιότητα). Η λέξη «κίνδυνος» εδώ χρησιμοποιείται όχι με τη σημασία της απειλής για τον πολίτη/ καταναλωτή/ εργαζόμενο αλλά με τη σημασία του αιτίου/παράγοντα που μπορεί να προκαλέσει βλάβη.

Σήμερα το «hazard» προκύπτει ως ένα είδος αιτίου διακινδύνευσης/ «risk source» στο πεδίο της ασφάλειας και τα συστήματα πρόληψης. Η προσέγγιση αυτή στα ισχύοντα Διεθνή πρότυπα φωτίζει καλύτερα την αιτιακή σχέση κινδύνου /«hazard» και διακινδύνευσης/«risk».

3 Διαχείριση διακινδύνευσης και Συστήματα διαχείρισης των Οργανισμών

Η διαχείριση της διακινδύνευσης αποτελεί δραστηριότητα απαραίτητη για τη λήψη αποφάσεων που λαμβάνει υπόψη την αβεβαιότητα και την πιθανότητα εμφάνισης μελλοντικών συμβάντων ή συνθηκών που μπορεί να επηρεάσουν με τη σοβαρότητα και την έκταση των επιπτώσεών τους την επίτευξη των στόχων, με την εμφάνιση θετικών ή αρνητικών αποκλίσεων από τα αναμενόμενα και επιθυμητά αποτελέσματα.

Η αξιολόγηση της διακινδύνευσης/risk assessment είναι το μέρος της διαχείρισης διακινδύνευσης που εξετάζει το βαθμό επηρεασμού των στόχων, της πιθανότητας και των συνεπειών, προκειμένου να αποφασιστεί η αναγκαία πρόσθετη αντιμετώπιση της διακινδύνευσης.

Όλες οι δραστηριότητες ενός οργανισμού, από τη στρατηγική και πολιτική, στις παραγωγικές λειτουργίες, διεργασίες και έργα, ενέχουν διακινδύνευση που θα πρέπει να διαχειρίζεται.

Οι στόχοι που επηρεάζονται, σε επίπεδο οργανισμού, στρατηγικά και ανά τμήμα, σε επίπεδο συγκεκριμένου έργου, σε επίπεδο διεργασίας ή προϊόντος, μπορεί να είναι επιχειρηματικοί, οικονομικοί, τεχνολογικοί, λειτουργικοί, περιβαλλοντικοί, κοινωνικοί, ασφάλειας ή σχετικά με φήμη ή πολιτισμικές ή πολιτικές επιπτώσεις.

Τα γνωστά, ευρέως εφαρμοζόμενα προληπτικά συστήματα διαχείρισης που αποσκοπούν στην επίτευξη των στόχων κάθε μορφής (π.χ. για την Ποιότητα/ISO 9001, για ένα επιθυμητό περιβαλλοντικό ισοζύγιο/ ISO 14001, για την ασφάλεια τροφίμων/ISO 22000 κτλ) είναι συστήματα διακινδύνευσης που εστιάζουν στον περιορισμό των αστοχιών σε αποδεκτό επίπεδο λαμβάνοντας υπόψη ιστορικά δεδομένα, ανάλυση του εσωτερικού και εξωτερικού περιβάλλοντος του Οργανισμού και προβλέψεις για μελλοντικά συμβάντα που μπορεί να επηρεάσουν αρνητικά ή θετικά την επίτευξη του στόχου.

4 Αστοχίες στην επικοινωνία, παραδείγματα

4.1 Διαχείριση κινδύνων αντί διαχείριση διακινδύνευσης

Στην επικοινωνία για τα συστήματα διαχείρισης των επιχειρήσεων/οργανισμών, πολλές φορές, χρησιμοποιείται αδιακρίτως ο όρος «διαχείριση κινδύνων» είτε πρόκειται για τη διαχείριση διακινδύνευσης/risk management είτε για την ανάλυση των αιτίων της διακινδύνευσης/ hazard analysis, την ανάλυση κινδύνων.

Στο γνωστικό πεδίο των προληπτικών συστημάτων ή της ασφάλειας, δεν γίνεται εμφανής η θεμελιώδης σχέση αιτίου-αποτελέσματος ήτοι «κίνδυνος»/hazard (γενικότερα, πηγή διακινδύνευσης/risk source) και βλάβη ή ζημία (γενικότερα, θετική ή αρνητική απόκλιση επίδραση στην επίτευξη του στόχου) .

Δεν γίνεται κατανοητό ότι η διαχείριση διακινδύνευσης περιλαμβάνει τη διαχείριση κινδύνου. Η διαχείριση διακινδύνευσης είναι ευρύτερη έννοια και περιλαμβάνει τις κάτωθι ενέργειες (για την επίτευξη της ασφάλειας ως απουσίας μη αποδεκτής διακινδύνευσης για ανθρώπους και αγαθά):

- ✓ την εξάλειψη ή μείωση του κινδύνου σε αποδεκτό επίπεδο (διαχείριση κινδύνου)
- ✓ τη μείωση της έκθεσης στον κίνδυνο και
- ✓ το μετριασμό των αρνητικών επιπτώσεων από την εμφάνιση του αρνητικού συμβάντος και της βλάβης ή ζημίας σε πρόσωπα ή αγαθά.

4.2 Stakeholders/εμπλεκόμενα μέρη αντί ενδιαφερόμενα μέρη ή ενδιαφερόμενοι του Οργανισμού, συμμετοχοί και αποδέκτες

Οι όροι «stakeholders» και «interested parties» χρησιμοποιούνται ευρύτατα ως συνώνυμοι όροι για τα «**ενδιαφερόμενα μέρη**» ή απλώς «**ενδιαφερομένους**» του Οργανισμού (π.χ. στο ISO 26000 για την κοινωνική ευθύνη των Οργανισμών ως φυσικό πρόσωπο ή ένωση προσώπων που έχει συμφέρον/interest στις αποφάσεις ή τις δραστηριότητες του Οργανισμού) και δηλώνουν όλους αδιακρίτως, τους **συντελεστές** και **αποδέκτες** του Οργανισμού.

Ο μέτοχος, ο ιδιοκτήτης, οι επιχειρήσεις στην εφοδιαστική αλυσίδα/προμηθευτές πρώτων υλών, προϊόντων και υπηρεσιών (συμπεριλαμβανομένων των χρηματοδοτικών-πιστωτικών, ασφαλιστικών, συμβουλευτικών και πιστοποιητικών υπηρεσιών) και οι διανομείς των προϊόντων/πάροχοι υπηρεσιών μέχρι τον καταναλωτή, όπως και οι εργαζόμενοι της εταιρείας είναι «**συμπράττοντες**» ή συμμετοχοί στην αλυσίδα παραγωγής αξίας για τον πελάτη.

Ο πελάτης, ο χρήστης/καταναλωτής των προϊόντων ή υπηρεσιών του οργανισμού, οι πολίτες και η κοινωνία είναι οι αποδέκτες/λήπτες των προϊόντων/υπηρεσιών και αποτελεσμάτων του Οργανισμού.

Η Δημόσια Διοίκηση είναι ενδιαφερόμενο μέρος στη λειτουργία των οργανισμών. Ο όρος «εμπλεκόμενο μέρος» πέραν της αρνητικής συνδήλωσης δεν συνάδει π.χ. στην ελεγκτική λειτουργία του κράτους για την ικανοποίηση των απαιτήσεων που επιβάλλει η νομοθεσία στις επιχειρήσεις. Ακόμη, δεν βοηθά στην κατανόηση της διάκρισης της λειτουργίας της πιστοποίησης («**συμμέτοχη**» στην επιχειρηματικότητα) από την ελεγκτική λειτουργία των Αρχών.

Θα πρέπει να γίνεται η διάκριση και σαφέστερη αναφορά στους «**συμμέτοχους**» του Οργανισμού, τους εμπλεκόμενους ή συμφεροντούχους όπως λένε πολλοί και στους **αποδέκτες** των προϊόντων/υπηρεσιών και γενικότερα των αποτελεσμάτων της λειτουργίας των Οργανισμών.

4.3 Κύκλος DEMING αντί κύκλος βελτίωσης

Η ορθή πρακτική της διαχείρισης της διακινδύνευσης αλλά και γενικότερα των διεργασιών ενός οργανισμού για την επίτευξη των στόχων του, επιβάλλει το σχεδιασμό, εφαρμογή, παρακολούθηση/έλεγχο των διεργασιών και βελτίωση/ανασχεδιασμό στον επαναληπτικό κύκλο εφαρμογής της διεργασίας. Η ορθή αυτή πρακτική αναφέρεται ως Plan-Do-Check-Act ή κύκλος του Deming με δυσδιάκριτη τη διαφορά Do/εφαρμόζω και το Act/ ενεργώ.

Το Plan-Do-Check-Act ή κύκλος του Deming αποτελεί χαρακτηριστική επικοινωνιακή αστοχία (και στην αγγλική αλλά κατά μείζονα λόγο στην ελληνική) αφού δεν δηλώνεται αλλά αποκρύπτεται το κύριο διακριτικό χαρακτηριστικό της (έννοιας) και **σκοπός της προσέγγισης** που είναι η «**συνεχής βελτίωση**».

Στα πρότυπα ΕΛΟΤ δηλώνεται απλά ως «κύκλος βελτίωσης» και τα στάδια «Σχεδιάζω – Υλοποιώ – Ελέγχω – Βελτιώνω».

5 Κύριοι ορισμοί εννοιών (από ISO/Guide 73:2009)

σύστημα διοίκησης

σύστημα (συντεταγμένες δραστηριότητες) για την καθιέρωση στρατηγικής, πολιτικής και στόχων και για την επίτευξη αυτών των στόχων

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Το σύστημα διοίκησης περιλαμβάνει το σύστημα διαχείρισης που εστιάζεται στην επίτευξη των στόχων.

διακινδύνευση/risk (1.1)

αρνητική ή θετική επίδραση της αβεβαιότητας στην επίτευξη των στόχων

διαχείριση της διακινδύνευσης/ risk management (2.1)

συντονισμένες δραστηριότητες για τη διεύθυνση και τον έλεγχο ενός οργανισμού όσον αφορά τη διακινδύνευση

ενδιαφερόμενος/ stakeholder (3.2.1.1)

φυσικό ή νομικό πρόσωπο που μπορεί να επηρεάζει ή/και να επηρεάζεται ή να θεωρεί ότι επηρεάζεται από τις αποφάσεις ή/και τις δραστηριότητες του Οργανισμού

αντίληψη διακινδύνευσης/ risk perception (3.2.1.2)

άποψη του ενδιαφερομένου για τη διακινδύνευση

ΣΗΜΕΙΩΣΗ Η αντίληψη διακινδύνευσης αντανάκλα τις ανάγκες, τα θέματα, τη γνώση, τα πιστεύω και τις αξίες του ενδιαφερομένου.

κριτήρια διακινδύνευσης/ risk criteria (3.3.1.3)

δεδομένα αναφοράς έναντι των οποίων αξιολογείται η σημαντικότητα της διακινδύνευσης

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 1 Τα κριτήρια διακινδύνευσης περιλαμβάνουν τους επιχειρησιακούς στόχους και βασίζονται στο εσωτερικό και εξωτερικό περιβάλλον λειτουργίας του Οργανισμού.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 2 Τα κριτήρια διακινδύνευσης μπορεί να προέρχονται από πρότυπα, τη νομοθεσία, τις πολιτικές και λοιπές απαιτήσεις του Οργανισμού.

αξιολόγηση διακινδύνευσης/ risk assessment (3.4.1)

συνολική διεργασία της αναγνώρισης διακινδύνευσης, της ανάλυσης διακινδύνευσης και της αποτίμησης διακινδύνευσης

αναγνώριση διακινδύνευσης/risk identification (3.5.1)

διεργασία διερεύνησης, εντοπισμού και περιγραφής της διακινδύνευσης

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 1 Η αναγνώριση διακινδύνευσης περιλαμβάνει την αναγνώριση των πηγών διακινδύνευσης, των δυνητικών συμβάντων, των αιτίων και ενδεχόμενων συνεπειών τους.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 2 Η αναγνώριση διακινδύνευσης μπορεί να βασίζεται σε ιστορικά δεδομένα, θεωρητικές αναλύσεις, αιτιολογημένες απόψεις εμπειρογνομόνων ή άλλων αρμοδίων ή ενημερωμένων προσώπων και στις ανάγκες των ενδιαφερομένων μερών.

περιγραφή διακινδύνευσης/ risk description (3.5.1.1)

δομημένη παρουσίαση της διακινδύνευσης που περιέχει συνήθως τέσσερα στοιχεία: πηγές, συμβάντα, αίτια και συνέπειες

πηγή διακινδύνευσης/ risk source (3.5.1.2)

παράγοντας ο οποίος αυτοτελώς ή σε συνδυασμό με άλλους παράγοντες έχει την εγγενή δυναμική πρόκλησης διακινδύνευσης

ΣΗΜΕΙΩΣΗ Η πηγή διακινδύνευσης μπορεί να άυλο ή υλικό στοιχείο.

κίνδυνος/ hazard (3.5.1.4)

παράγοντας/συνθήκη που μπορεί να προκαλέσει βλάβη

ΣΗΜΕΙΩΣΗ Ο κίνδυνος μπορεί να είναι πηγή διακινδύνευσης.

ανάλυση διακινδύνευσης/risk analysis (3.6.1)

διεργασία κατανόησης της φύσης και του προσδιορισμού της στάθμης διακινδύνευσης

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 1 Η ανάλυση διακινδύνευσης παρέχει τη βάση για την αποτίμηση διακινδύνευσης και τις σχετικές με την αντιμετώπιση διακινδύνευσης, αποφάσεις.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 2 Η ανάλυση διακινδύνευσης περιλαμβάνει την εκτίμηση διακινδύνευσης.

αποτίμηση διακινδύνευσης/ risk evaluation (3.7.1)

διεργασία σύγκρισης των αποτελεσμάτων της ανάλυσης διακινδύνευσης με τα κριτήρια διακινδύνευσης προκειμένου να προσδιορίζεται εάν η διακινδύνευση ή/και το μέγεθός της είναι αποδεκτό ή ανεκτό

ΣΗΜΕΙΩΣΗ Η αποτίμηση διακινδύνευσης υπηρετεί τις αποφάσεις για την αντιμετώπιση διακινδύνευσης.

αντιμετώπιση διακινδύνευσης/ risk treatment (3.8.1)

διεργασία τροποποίησης της διακινδύνευσης

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 1 Η διεργασία αντιμετώπισης διακινδύνευσης μπορεί να περιλαμβάνει:

- α) την αποφυγή διακινδύνευσης αποφασίζοντας τη μη έναρξη ή συνέχιση της δραστηριότητας που προκαλεί τη διακινδύνευση
- β) την ανάληψη ή επαύξηση της διακινδύνευσης για αξιοποίηση ευκαιρίας
- γ) την εξάλειψη της πηγής διακινδύνευσης
- δ) την τροποποίηση της πιθανότητας εμφάνισης
- ε) την τροποποίηση των συνεπειών
- στ) το μερισμό διακινδύνευσης με άλλο μέρος ή μέρη [συμπεριλαμβανομένων των συμβάσεων και της χρηματοδότησης διακινδύνευσης] και
- ζ) τη διακράτηση διακινδύνευσης βάσει τεκμηριωμένης απόφασης.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 2 Η αντιμετώπιση διακινδύνευσης που αφορά αρνητικές συνέπειες αναφέρεται ενίοτε ως «πρόληψη διακινδύνευσης», «εξάλειψη διακινδύνευσης», «μετριασμός διακινδύνευσης» ή «μείωση διακινδύνευσης».

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 3 Η αντιμετώπιση διακινδύνευσης μπορεί να οδηγήσει σε πρόκληση νέας ή τροποποίησης υφιστάμενης διακινδύνευσης.

συμβάν/event (3.5.1.3)

εμφάνιση ή αλλαγή ενός συνόλου συνθηκών

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 1 Ένα συμβάν μπορεί να αποτελείται από μία ή πολλές εμφανίσεις και να έχει πολλαπλές αιτίες.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 2 Ένα συμβάν μπορεί να αποτελείται από κάτι που δεν έχει συμβεί.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 3 Ένα συμβάν μπορεί να αναφέρεται σε «περιστατικό»/incident και ατύχημα.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 4 Ένα συμβάν χωρίς συνέπειες μπορεί να αναφέρεται ως «περιστατικό», «παραλίγο αστοχία» ή «παραλίγο επιτυχία».

μήτρα διακινδύνευσης/ risk matrix (3.6.1.7)

εργαλείο ταξινόμησης για διαβάθμιση και παρουσίαση της διακινδύνευσης ορίζοντας το εύρος της πιθανότητας εμφάνισης και των συνεπειών της

στάση έναντι διακινδύνευσης/ risk attitude (3.7.1.1)

προσέγγιση της αξιολόγησης διακινδύνευσης από τον Οργανισμό και ενδεχομένως της επιδίωξης, διακράτησης, ανάληψης ή απόρριψης της

εύθετη διακινδύνευση/ risk appetite (3.7.1.2)

ύψος και είδος διακινδύνευσης που ο Οργανισμός επιθυμεί να επιδιώξει ή να διακρατήσει

ανοχή διακινδύνευσης/ risk tolerance (3.7.1.3)

ετοιμότητα του Οργανισμού ή του ενδιαφερομένου να υποστεί τη διακινδύνευση μετά την αντιμετώπιση διακινδύνευσης προκειμένου να επιτύχει τους στόχους του

ΣΗΜΕΙΩΣΗ Η ανοχή διακινδύνευσης μπορεί να επηρεάζεται από νομικές ή κανονιστικές απαιτήσεις.

επανατακτικότητα/ resilience (3.8.1.7)

ικανότητα προσαρμογής του Οργανισμού σε ένα σύνθετο περιβάλλον που αλλάζει

6 Γλωσσάρι ισοδύναμων όρων (από ISO/Guide 73:2009)

Ορισμός έννοιας	Αγγλικός όρος	Ελληνικός όρος
1.1	risk	διακινδύνευση
2.1	risk management	διαχείριση διακινδύνευσης
2.1.1	risk management framework	πλαίσιο διαχείρισης διακινδύνευσης
2.1.2	risk management policy	πολιτική διαχείρισης διακινδύνευσης
2.1.3	risk management plan	σχέδιο διαχείρισης διακινδύνευσης
3.1	risk management process	διεργασία διαχείρισης διακινδύνευσης
3.2.1	communication and consultation	επικοινωνία και διαβούλευση
3.2.1.1	stakeholder	ενδιαφερόμενο μέρος, ενδιαφερόμενος
3.2.1.2	risk perception	αντίληψη διακινδύνευσης
3.3.1	establishing the context	καθορισμός του περιβάλλοντος λειτουργίας
3.3.1.1	external context	εξωτερικό περιβάλλον
3.3.1.2	internal context	εσωτερικό περιβάλλον
3.3.1.3	risk criteria	κριτήρια διακινδύνευσης
3.4.1	risk assessment	αξιολόγηση διακινδύνευσης
3.5.1	risk identification	αναγνώριση διακινδύνευσης
3.5.1.1	risk description	περιγραφή διακινδύνευσης
3.5.1.2	risk source	πηγή διακινδύνευσης
3.5.1.3	event	συμβάν
3.5.1.4	hazard	κίνδυνος
3.5.1.5	risk owner	υπόλογος διαχείρισης διακινδύνευσης
3.6.1	risk analysis	ανάλυση διακινδύνευσης
3.6.1.1	likelihood	ενδεχόμενο
3.6.1.2	exposure	έκθεση
3.6.1.3	consequence	συνέπεια
3.6.1.4	probability	πιθανότητα
3.6.1.5	frequency	συχνότητα
3.6.1.6	vulnerability	τρωτότητα
3.6.1.7	risk matrix	μήτρα διακινδύνευσης
3.6.1.8	level of risk	στάθμη διακινδύνευσης
3.7.1	risk evaluation	αποτίμηση διακινδύνευσης
3.7.1.1	risk attitude	στάση έναντι διακινδύνευσης
3.7.1.2	risk appetite	εύθετη διακινδύνευση
3.7.1.3	risk tolerance	ανοχή διακινδύνευσης
3.7.1.4	risk aversion	αποστροφή διακινδύνευσης
3.7.1.5	risk aggregation	συνδυασμός διακινδύνευσης
3.7.1.6	risk acceptance	αποδοχή διακινδύνευσης
3.8.1	risk treatment	αντιμετώπιση διακινδύνευσης
3.8.1.1	control	έλεγχος
3.8.1.2	risk avoidance	αποφυγή διακινδύνευσης
3.8.1.3	risk sharing	μερισμός διακινδύνευσης
3.8.1.4	risk financing	χρηματοδότηση διακινδύνευσης
3.8.1.5	risk retention	διακράτηση διακινδύνευσης
3.8.1.6	residual risk	παραμένουσα διακινδύνευση
3.8.1.7	resilience	επανατακτικότητα
3.8.2.1	monitoring	παρακολούθηση
3.8.2.2	review	ανασκόπηση
3.8.2.3	risk reporting	έκθεση διακινδύνευσης
3.8.2.4	risk register	μητρώο διακινδύνευσης
3.8.2.5	risk profile	κατατομή διακινδύνευσης
3.8.2.6	risk management audit	επιθεώρηση της διαχείρισης διακινδύνευσης

Βιβλιογραφία

- [1] ΕΛΟΤ 561-2 Ορολογική εργασία - Λεξιλόγιο - Μέρος 1: Θεωρία και εφαρμογή
- [2] ΕΛΟΤ 562 Ορολογική εργασία - Εναρμόνιση εννοιών και όρων
- [3] ΕΛΟΤ EN 45020 Τυποποίηση και συναφείς δραστηριότητες - Γενικό λεξιλόγιο
- [4] ΕΛΟΤ EN ISO 9000 Συστήματα διαχείρισης της ποιότητας - Θεμελιώδεις αρχές και λεξιλόγιο
- [5] ISO Guide 73, Risk management — Vocabulary
- [6] ISO 22320, Societal security — Emergency management — Requirements for incident response
- [7] ISO/PAS 22399, Societal security — Guideline for incident preparedness and operational continuity management
- [8] ΕΛΟΤ EN ISO 19011, Οδηγός για την επιθεώρηση συστημάτων διαχείρισης
- [9] ISO/IEC Guide 51, Safety aspects — Guidelines for their inclusion in standards
- [10] ΕΛΟΤ EN ISO 9001 Συστήματα διαχείρισης της ποιότητας - Απαιτήσεις
- [11] ΕΛΟΤ EN ISO 14001 Συστήματα περιβαλλοντικής διαχείρισης - Απαιτήσεις και καθοδήγηση για τη χρήση του
- [12] ΕΛΟΤ EN ISO 50001 Συστήματα διαχείρισης της ενέργειας - Απαιτήσεις και οδηγίες χρήσης
- [13] ΕΛΟΤ 1429 Διαχειριστική επάρκεια οργανισμών για την υλοποίηση έργων δημοσίου χαρακτήρα – Απαιτήσεις
- [14] ΕΛΟΤ 1437 Γραμματεία Διοίκησης - Καθήκοντα, επαγγελματική επάρκεια, οργάνωση γραφείου και υποστηρικτικά εργαλεία
- [15] ISO/IEC 20000-1, Information Technology — Service Management
- [16] ISO 22300, Societal security — Terminology
- [17] ISO/PAS 22399, Societal security — Guideline for incident preparedness and operational continuity management
- [18] ISO/IEC 24762, Information technology — Security techniques — Guidelines for Information and communications technology disaster recovery services
- [19] ISO/IEC 27001, Information Security Management Systems
- [20] ISO/IEC 27031, Information technology — Security techniques — Guidelines for information and communication technology readiness for business continuity
- [21] ISO 31000, Risk Management — Principles and Guidelines
- [22] ISO/IEC 31010, Risk management — Risk assessment techniques
- [23] BS 25999-1, Business continuity management — Code of practice, British Standards Institution (BSI)
- [24] BS 25999-2, Business continuity management — Specification, British Standards Institution (BSI)
- [25] Βαλεοντής, Κ., Μάντζαρη Έ. *Η γλωσσική διάσταση της ορολογίας: Αρχές και μέθοδοι σχηματισμού των όρων*, 1st Athens International Conference on Translation and Interpretation: Between Art and Social Science, Αθήνα, 2006 (http://translation.hau.gr/telamon/files/HAU-speechValeontisMantzari_GR.pdf)

- [26] Αναστασιάδη-Συμεωνίδη, Α., *Αναβαπτισμός*, Πρακτικά 3^{ου} Συνεδρίου «Ελληνική Γλώσσα και Ορολογία», Αθήνα, 2001, σ. 63-77
- [27] Βαλεοντής, Κ., *Ελληνικά αρκτικόλεξα και ακρώνυμα υπό το πρίσμα των σύγχρονων επικοινωνιακών αναγκών*, Πρακτικά 4^{ου} Συνεδρίου «Ελληνική Γλώσσα και Ορολογία», Αθήνα, 2003, σ. 125-143 (http://www.eleto.gr/download/Conferences/4th%20Conference/4th_12-39-ValeontisKostas.pdf)
- [28] Βαλεοντής, Κ., *Νεοελληνικά σύνθετα ρήματα που προέρχονται με δύο τρόπους σύνθεσης από απλά ρήματα με αρχαιοελληνική προέλευση – Σημασία και χρήση τους στη σύγχρονη οροδοσία/ονοματοδοσία*, Πρακτικά 6^{ου} Συνεδρίου «Ελληνική Γλώσσα και Ορολογία». Αθήνα, 2007, σ. 32-52
- [29] Βαλεοντής, Κ., Ζερίτη Κ., Νικολάκη Ά., *Το προσδιοριστικό συνθετικό του ελληνικού σύμπλοκου όρου και η χρήση της γενικής*, Πρακτικά 2^{ου} Συνεδρίου «Ελληνική Γλώσσα και Ορολογία». Αθήνα, 1999, σ. 283-299.